

POSUDEK VEDOUCÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomantky:	Tereza Brandejsová
Téma práce:	Rodičovská odpovědnost v mezinárodním právu soukromém se zaměřením na význam nové unijní úpravy
Rozsah práce	112 170 znaků
Datum odevzdání práce:	5. 6. 2024

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantka si pro svou diplomovou práci zvolila téma z oboru mezinárodního práva rodinného a zaměřila jej na úpravu institutu rodičovské odpovědnosti v unijním právu, resp. rozhodla se věnovat novým pravidlům, které přineslo nařízení Brusel II ter. Přestože toto nařízení vstoupilo v účinnost již před více než dvěma lety, je stále v aplikační praxi soudů považováno za nový předpis, který se teprve dostává do povědomí soudců a dalších právních profesí. Diplomantka si tak pro svou diplomovou práci zvolila téma, které lze považovat za aktuální a do určité míry i nové.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zvolené téma vyžaduje znalost norem mezinárodního práva soukromého v širším kontextu i v úzkém zaměření na zvláštní úpravu rodičovské odpovědnosti, a to zejména na úrovni unijního práva. Předpokládá se práce s judikaturou SDEU a domácí i zahraniční odbornou literaturou. Náročnost tématu odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci.

Autorka v úvodu práce avizuje použití popisné metody a dále i analýzy, syntézy a komparace. Převažující metodou, kterou autorka při naplňování stanovených cílů ve skutečnosti používá, je metoda popisná a v omezené míře metoda srovnávací. Prostor pro hlubší analýzu změn, které nové nařízení přineslo oproti předchozí úpravě, autorka až na výjimky nevyužila.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je na první pohled členěna systematicky. V úvodu autorka nejprve vysvětluje, co ji vedlo k volbě tématu diplomové práce, stanoví diplomový úkol a nastiňuje metody, které zamýšlí použít. Následně při členění hlavního textu práce postupuje logicky od obecného ke speciálnímu. Nejprve vymezuje prameny právní úpravy a základní pojmy mezinárodního práva rodinného. Následně popisuje jednotlivé části nařízení Brusel II ter, věnuje se vztahu nařízení a ostatních dříve vymezených pramenů právní úpravy. Závěrečné kapitoly diplomové práce mají zhodnotit význam nových pravidel.

Stěžejním kapitolám diplomové práce (zejména kapitolám 3.2.2., 3.3 a 4) bych vytkla nepřehlednost. Zasloužily by si tematicky rozdělit na kratší podkapitoly, text by mohl být členěn do více odstavců.

Autorka velmi často používá přímé citace, což už samo o sobě kvalitu diplomové práce snižuje, autorce nezbyvá prostor pro hlubší analýzu a vlastní úvahy. Nadto, autorka necituje vždy důsledně a chyby, kterých se při přepisu dopouští, činí citovaný text nesrozumitelným nebo mění jeho význam. Příkladem je citace úvodního ustanovení č. 5 nařízení Brusel II ter na str. 10 a 11, kdy autorčina citace „...a jsou jimi určena některá ustanovení nařízení Brusel II ter...“ ani neodpovídá znění citovaného předpisu.

Citační aparát je v souladu s normou. Autorka vychází z poměrně omezeného počtu zdrojů, zejména zahraničních, z nichž se opírá v zásadě jen o jediný komentář (*Magnus, Mankowski*), práce místy působí dojmem, že jde pouze o překlad (a ne vždy zcela povedený) pasáží tohoto komentáře. Zejména se to týká kapitol 3.2 a 3.3.

Autorka píše převážně srozumitelným jazykem a stylem, který odpovídá odbornému právníckému pojednání. Bohužel autorka zjevně nebyla důsledná při revizi textu. Na několika místech tak diplomová práce působí nedotaženě a nesourodě. Např. ve druhém odstavci kapitoly 1.1. na str. 3 autorka nejprve zmiňuje „nařízení o výživném“, v následující větě uvádí jako další předpis totéž nařízení, jen pod jeho plným názvem. Na str. 11 v kapitole 3.2.1. nekonzistentně se zavedeným seznamem zkratk používá označení „Brusel Ia“ (namísto Brusel I bis).

Dále bych autorce vytkla občasné použití sloves v první osobě množného čísla (např. na str. 6 „...V takovém případě pak hovoříme o mezinárodním únosu dítěte...“ nebo na str. 27 „...V čl. 16 nařízení nalezneme...“).

4. Vyjádření k práci

Jako vedoucí práce potvrzují, že diplomantka se zvolenému tématu věnovala, obsah práce se mnou průběžně konzultovala, na nedostatky byla upozorněna.

Diplomová práce je především popisem ustanovení nařízení Brusel II ter. Autorka bohužel zůstala na povrchu, nepustila se do hlubší analýzy. Až na výjimky autorka nevysvětlila, proč byly jednotlivé změny přijaty a nezamyslela se nad tím, jaký bude jejich přínos pro aplikační praxi. Z tohoto pohledu je pro mě výsledek do určité míry zklamáním. Nicméně, autorka i přesto nelze upřít snahu zvolené téma samostatně zpracovat.

K obsahu práce mám následující připomínky:

V kapitole 2.1. autorka nedůsledně vymezuje pojem rodičovská odpovědnost. Řadí pod ní i vyživovací povinnost, což neodpovídá ani vnitrostátní, ani unijní úpravě. Vyživovací povinnost je vedle rodičovské odpovědnosti jednou z povinností vyplývajících ze vztahu rodiče k dítěti.

Vymezení pojmu obvyklý pobyt dítěte v kapitole 2.2.1. by si zasloužilo hlubší analýzu, autorka vychází ze dvou rozsudků SDEU (*A a Mercredi*), které bez pochyby významné jsou, nicméně, neméně významná byla i pozdější rozhodnutí, kterými SDEU pojem obvyklý pobyt vyložil (např. *OL v. PQ*, *HR v. KO*, *UD v. XB*). Celkově musím konstatovat, že autorka pracuje s judikaturou SDEU velmi omezeně, rozhodnutí českých soudů pak zůstala zcela mimo její pozornost.

V úvodních kapitolách autorka nedůsledně rozlišuje určování příslušnosti a rozhodného práva – hraniční určovatel považuje za jeden ze stěžejních pojmů práce, která je však zaměřena na normy mezinárodního práva procesního. Pojmy, které autorka následně rozebírá, zejména obvyklý pobyt, jsou v kontextu nařízení Brusel II ter určovateli mezinárodní soudní příslušnosti, nikoli rozhodného práva, tedy hraničními určovateli, jak je nauka mezinárodního práva soukromého chápe.

Na str. 11 v kapitole 3.2.1 autorka uvádí, že státní příslušnost je významná pro určení obvyklého pobytu. Zajímalo by mě, z čeho to autorka dovozuje.

V kapitole 3.2.2 na str. 28 nerozumím této větě: „...Zvolené umístění v nařízení Brusel II ter vyvolává nebezpečí, že soudy a poradci v dědických řízeních by mohli odst. 3 přehlédnout nebo ignorovat, přinejmenším v dřívějších dobách jeho existence...“ Působí na mě, jako špatný překlad zdroje. Kdo je „poradce“, co je „dřívější doba existence odst. 3“?

V kapitole 3.3 postrádám informaci o tom, kdo je v České republice ústředním orgánem ve smyslu čl. 23 nařízení (český ústřední orgán autorka zmiňuje až později v kapitole o spolupráci) a jak má Česká republika řešenu koncentraci soudů pro návratová řízení.

V kapitole 3.4 o uznání a výkonu autorka zcela opomíjí, že nařízení stanoví dva různé režimy pro uznání a výkon v rámci rodičovské odpovědnosti. **V kapitole 4 sice zmiňuje tzv. privilegovaná rozhodnutí, ale již nevysvětluje, zda nová úprava zcela setřela rozdíly nebo zda jsou i nadále pro tuto skupinu rozhodnutí stanoveny výhodnější podmínky než pro ostatní rozhodnutí. Alespoň při obhajobě by tedy toto mohla vysvětlit.**

Kapitola 4 měla být stěžejní kapitolou, i zde však autorka zůstala jen u povrchního porovnání změn jednotlivých ustanovení nařízení Brusel II bis a nařízení Brusel II ter. Jednou ze změn, na kterou autorka upozorňuje je definice dítěte – autorka by měla vysvětlit, jaký má vztah k věkové hranici pro zletilost a na ní navázané trvání rodičovské odpovědnosti. **Má být čl. 2 odst. 2 bod 6 nařízení chápán jako unifikace hmotněprávní úpravy?**

V závěru práce nesouhlasím s tím, že volba soudu je novinkou. Není, umožňoval ji již čl. 12 nařízení Brusel II bis. Nově jsou jen upřesněny podmínky pro volbu soudu. Čl. 10 nařízení Brusel II ter navazuje na judikaturu SDEU, která však bohužel autorčině pozornosti unikla.

I přes výše uvedené výhrady a připomínky se domnívám, že se diplomantce podařilo naplnit vytyčené cíle a prokázat schopnost samostatné práce.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíle vymezené v úvodu práce byly z větší části naplněny a v závěru práce přehledně shrnuty.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Autorka prokázala schopnost samostatné práce, když na základě práce s relevantními právními prameny popsala právní úpravu rodičovské odpovědnosti v nařízení Brusel II ter.

	<p>Práce je bohužel zatížena nadměrným množstvím přímých citací, autorka nevyužívá prostor pro vlastní úvahy.</p> <p>Citační aparát je jinak v souladu s normou. Diplomová práce prošla kontrolou na plagiáty.</p>
Logická stavba práce	Struktura práce je logická. Stěžejní kapitoly měly být jen více členěny.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	<p>Autorka pracuje s velmi omezeným okruhem zdrojů (v zásadě jen s jedním zahraničním komentářem). Postrádám širší zapojení domácích i zahraniční odborné literatury.</p> <p>S judikaturou soudů autorka pracuje rovněž velmi omezeně.</p>
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	V diplomové práci převládá metoda popisná, analýza se až na výjimky nevyskytuje.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je standardní, odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci. Autorka se měla více zaměřit na členění textu do podkapitol, vyhnout se nadměrně dlouhým odstavcům.
Jazyková a stylistická úroveň	<p>Autorka používá styl odpovídající odbornému právníckému pojednání. Nevyhnula se bohužel formálním chybám, práce zjevně neprošla řádnou finální revizí – objevují se v ní překlepy i pravopisné chyby.</p> <p>Některé části působí jako špatný překlad cizojazyčných zdrojů, čemuž přičítám i občasné používání termínů, které neodpovídají české právní terminologii (např. „poradce“ namísto „advokát“ či případně „právní zástupce“).</p>

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	<p>Doporučuji práci k obhajobě.</p> <p>Při obhajobě by se diplomantka měla vyjádřit k připomínkám a otázkám uvedeným v části čtvrté tohoto posudku (vizte tučně vyznačenou část).</p>
---	---

Navržený klasifikační stupeň	V případě úspěšné obhajoby diplomové práce navrhuji klasifikační stupeň dobře až velmi dobře v závislosti na výsledku obhajoby.
-------------------------------------	--

V Praze dne 2. září 2024

JUDr. Marta Zavadilová, Ph.D., v.r.

vedoucí diplomové práce